

قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی:

# قدردانی از کادر درمان، تجلیل از فضائل انسانی و اسلامی است

۴



در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام علی‌محمد کاظمیان پوربررسی شد

## برکات حضور امام رضا(ع) در ایران

ما ایرانی‌ها مدتی است که تیر ماه هر سال، مراسم سالگرد ورود امام رضا(ع) به نیشابور را برگزار می‌کنیم. با این همه و با حساب و کتاب تاریخ قمری، امروز ۷ جمادی‌الاول ، سالروز ورود امام هشتم(ع) به نیشابور است. این سفر گرچه با توطئه و اجبار مأمون عباسی انجام شد ولی برکات بسیار زیادی برای جهان اسلام در پی داشت. برای بررسی آثار و برکات این هجرت تاریخ‌ساز، با حجت‌الاسلام والمسلمین علی‌محمد کاظمیان‌پور، مدیر گروه معارف اسلامی صدا و سیمای خراسان رضوی و استاد دانشگاه امام رضا(ع) ...

دیر علمی چشواره رسانه‌ای امام رضا(ع) مطرح کرد

### طلوعی مبارک

### در افق رسانه دینی

حجت‌الاسلام باباخانی از مهر واره «هوای نو» می‌گوید

### تلاش برای معرفی

### دانش «هیئت‌داری»

### کمیل‌هایی که

### دل‌هایمان را نزدیک می‌کرد

### آیا برای واکسیناسیون الزام فقهی وجود دارد؟

## واکسن زدن یا نزدن؛ مسئله این نیست!

خواهد بود.

دسته سوم، فرمایشات رهبر معظم انقلاب در بحث رعایت شیوه‌نامه‌های ستاد مبارزه با کرونا و حمایت مستقیم از مسئولان و دست‌اندرکاران ساخت واکسن ایرانی و به‌ویژه تزریق واکسن ایرانی، اصل را بر حکومتی بودن حکم «الزام‌آور بودن واکسیناسیون عمومی» قرار داده‌اند.

ادله این افراد عبارت است از «احتمال عقلایی دفع ضرر محتمل»، «قاعده تعارض و تراحم در مصلحت فرد و جامعه»، «قاعده نفی سبیل» و «حرمت تنفیر از دین» که در قاعده اخیر بحث وهن به اسلام هم در شرایط کنونی مطرح است که اقوا بودن مصلحت تزریق واکسن را قطعی می‌کند.

افرادی مانند آیت‌الله اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه با بیان اینکه سخنان رهبری فصل‌الخطاب است، اعلام کرده‌اند: «فرمایش رهبر معظم انقلاب درباره

و سایر افراد تکلیفی در قبال واکسیناسیون ندارند و عدم واکسیناسیون سایر افراد، حرام شرعی نیست اما بر افرادی که از ایشان تقلید می‌کنند واجب است حتماً واکسن بزنند. از طرفی این افراد معتقدند به فرض الزام‌آور بودن، این بحث حکم کلی و تشخیص موضوع و مصداق، بر عهده «مکلف» است. دسته سوم کسانی‌اند که معتقدند این مسئله نشان می‌دهد این فرمایشات امر و حکم حکومتی است بنابراین نه تنها از جنبه قانونی الزام‌آور است بلکه چون حکم عمومی و برگرفته از مصلحت عامه است بر همه افراد شرعاً واجب است به حکم حکومتی «ولی فقیه» عمل کنند.

این دسته به دو نکته استناد می‌کنند: نخست اینکه مخاطب در فرمایشات رهبر انقلاب (در دیدار اعضای هیئت دولت) مسئولان هستند پس واکسیناسیون را الزام‌آور کرده است. یعنی



فارغ از مسئله واکسیناسیون، بشر بر مبنای یک اصل عقلانی در تمامی امور زندگی خود به متخصصان مراجعه می‌کند و این قانون عقلایی و عقلی اختصاص به عرصه پزشکی ندارد.

واکسن کرونا در حکم «فتوا و حکم حکومتی» است و تخلف از آن به هیچ وجه درست نیست». آیت‌الله محمود رجبی درباره ضرورت تمکین به نظر متخصصان پزشکی در حوزه واکسیناسیون نیز گفته است: فارغ از مسئله واکسیناسیون، بشر بر مبنای یک اصل عقلانی در تمامی امور زندگی خود به متخصصان مراجعه می‌کند و این قانون عقلایی و عقلی اختصاص به عرصه پزشکی ندارد.

البته ممکن است در موردی اختلاف نظری هم باشد ولی زمانی که اکثریت متخصصان یک حوزه اتفاق نظر دارند و تجربه کشورها در واکسیناسیون و نتایج مثبت آن پیش روی ماست، با همین تجربه عملی و همچنین تمکین مراجع و نخبگان کشور به نظر متخصصان علم پزشکی، حجت برای عموم مردم تمام می‌شود.

رئیس مؤسسه امام خمینی(ره) در ادامه با تأکید بر اینکه علما و مراجع تقلید تصمیمات خود را با معیارها و اصول شرعی منطبق می‌کنند، یادآور شده است: بنابراین تمکین به توصیه متخصصان پزشکی ازجمله در بحث واکسیناسیون یک امر عقلی و مطابق با موازین شرعی است؛ مسئله‌ای که حتی از سوی برخی متخصصان طب سنتی نیز مورد تأکید قرار گرفته است.

مسئولان امر باید همه مردم را الزاماً واکسینه کنند چرا که ظهور در حکم دارد پس همدگانی است. دوم اینکه وقتی دو قید «حتماً» و «باید» آمده است دلالت بر وجوب دارد یعنی امر است و هر امری دلالت بر وجوب دارد و همچنین دلالت التزامی امر نشان‌دهنده وجوب است. یعنی خود رهبری مسئولان را ملزم به واکسیناسیون عمومی می‌کنند و از طرفی خود واکسن می‌زنند پس نشان‌دهنده این است که بر همه آحاد جامعه لازم است واکسن بزنند.

دسته نخست با توجه به فرمایشات رهبر معظم انقلاب در باب رجوع به متخصص و عدم اجبار در سیره رهبری، این صحبت‌ها را صرفاً نوعی «توصیه» دانسته و معتقدند رهبری همیشه توصیه به رجوع به «متخصصان» کرده‌اند و هیچ وقت کاری را اجباری نمی‌کنند و با توجه به اینکه واکسیناسیون عوارض دارد پس حاکم شرع نمی‌تواند دفع بر خلاف قاعده «دفع خطر احتمالی عقلاً واجب است» فتوا داده باشد.دسته دوم افرادی بودند که به دلیل سیره عملی و حمایت‌های لسانی و تذکرات پیاپی رهبر معظم انقلاب معتقدند این موارد «فتواست» و بر همه «مقلدان» ایشان واجب است در این مسئله از این فتوا تبعیت کنند چرا که خلاف آن، خلاف شرع

**زینب اصغریان** | هرچند کشور ما فعلاً یک پنجم را پشت سرگذاشته و روند واکسیناسیون هم آن‌طور که مسئولان می‌گویند به‌خوبی پیش می‌رود اما هنوز افرادی وجود دارند که به دلایل مختلف ممکن است از

زدن واکسن سر باز بزنند. البته درباره واکسن کرونا و اینکه آیا واکسن بزنیم یا نزنیم تا دلتان بخواهد نقد و نظر علمی و غیرعلمی وجود دارد با این همه به نظر می‌رسد از دیدگاه فقهی کمتر به این مسئله پرداخته شده است. این در حالی است که سویه‌های جدید و قدرتمندتر ویروس کرونا هر روز از راه می‌رسند و یافته‌های جدید هم نشان می‌دهند واکسیناسیون اگر ۱۰۰درصد مانع ابتلا به سویه‌های جدید نشود، قطعاً در کاهش آمار مرگ‌ومیر ناشی از ابتلا تأثیر زیادی دارد.

#### ■ مسائل جدید

طبیعتاً وقتی در یک موضوع با چالش اجتماعی روبه‌رو می‌شویم و بعد هم پای مسائل فقهی به میان می‌آید، اول از همه باید دید نظر شارع درباره مسئله و مشکل پیش آمده چیست. اما از آنجا که کرونا و واکسیناسیون از جمله مسائل «مستحدثه» به حساب می‌آید و سابقه تاریخی در زمان معصوم(ع) ندارد مناقشه آغاز می‌شود.

بنابراین در همین ابتدای بحث باید از چند پرسش فقهی سخن گفت: آیا واکسیناسیون شرعاً واجب است؟ یعنی همه شرعاً موظف‌اند واکسن بزنند و عدم واکسیناسیون رفتاری خلاف شرع است؟ آیا الزام واکسیناسیون از نظر شرعی در حکم وجوب است؟

بدون شک در این باره سیره عقلا و متشرعه این است که در مناقشاتی از این دست باید به حاکم مراجعه کرد و در حال حاضر چون ولی فقیه، حاکم شرع به حساب می‌آید باید به نظر او رجوع نمود.

در این باره آنچه به صورت رسمی در سایت رهبر معظم انقلاب (لیدر) یافت شد، پرسش و پاسخ زیر است:«پرسش: اگر طبق مقررات زدن واکسن الزامی شود تکلیف چیست؟ پاسخ: اگر حکومت اسلامی با ملاحظه مصالح عمومی کشور، مقرراتی را اعلام کند همه باید عمل کنند».

همچنین می‌دانیم رهبر انقلاب در شهریور ماه امسال و در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت گفتند: «واکسیناسیون عمومی مسئله بسیار مهمی است که حتماً بایستی انجام بگیرد».

#### ■ ۳ نظر

حالا بحث بر سر این است که آیا این نظر رهبری و یا حاکم شرع، ارشادی است یا مولوی؟ در این باره هم سه نظر مطرح شده است.

دسته نخست کسانی‌اند که معتقدند این مسئله صرفاً توصیه‌ای و ارشادی است. طبیعتاً مخالفان واکسن در این دسته قرار دارند. این‌ها افرادی هستند که معتقدند در سخنان رهبر انقلاب «الزام» وجود ندارد.دسته دوم افرادی هستند که معتقدند این مسائل صرفاً فتواست و به‌دلیل اینکه رهبری، مرجع تقلید هستند صرفاً به مقلدان ایشان واجب است



ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال اول | ویژه نامه ۲۲۲ |

منبر مجازی / حجت‌الاسلام حسین مؤمنی

### اگر خدا را

### داشته باشید...



در نشست خبری «هفته پژوهش» مطرح شد

### حضور جهانی در عرصه پژوهش

دیر علمی چشواره رسانه‌ای امام رضا(ع) مطرح کرد

### طلوعی مبارک

### در افق رسانه دینی

حجت‌الاسلام باباخانی از مهر واره «هوای نو» می‌گوید

### تلاش برای معرفی

### دانش «هیئت‌داری»

### کمیل‌هایی که

### دل‌هایمان را نزدیک می‌کرد

#### خبر

رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد

آستان قدس رضوی مطرح کرد

### ضرورت تولید علم در حوزه زیارت، وقف و نذر



رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی با بیان اینکه پژوهش در آستان قدس رضوی از سابقه ۹۵ ساله برخوردار است، گفت:

مجموعه آستان قدس رضوی در حوزه پژوهش دارای عقبه بی‌بدیل و کم‌نظیری است.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدجلال حسینی؛ رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در نشست خبری هفته پژوهش سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی، مهم‌ترین مأموریت آستان قدس رضوی را پرداختن به موضوعاتی همچون زیارت، وقف و نذر و فرهنگ رضوی دانست. وی مسئله حائز اهمیت در این مأموریت را تولید علم ذکر کرد و گفت: در طول سه سال آینده باید ۵۰ درصد دانش را در موضوعات ذکر شده تولید کنیم، از همین رو مجموعه‌های بنیاد پژوهش‌های اسلامی، کتابخانه‌ها، موزه‌ها و دانشگاه‌های علوم اسلامی رضوی و امام رضا(ع) مسئولیت خطیری بر عهده دارند.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی با بیان اینکه سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی زمینه را برای پژوهش محققان و پژوهشگران فراهم می‌آورد، گفت: رویکرد این سازمان پژوهش‌محوری و تسهیل‌سازی در امر پژوهش است و در همین راستا اطلاعات جامع و کاملی از اسناد در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد. وی خاطرنشان کرد: شورای پژوهش آستان قدس رضوی در تسهیل‌سازی امر پژوهش مؤثر بوده و در همین خصوص نشریه‌ها، مقالات و آخرین یافته‌های علمی و پژوهشی در اختیار پژوهشگران قرار گرفته است.

رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی همچنین از برگزاری هفت نشست علمی به مناسبت هفته پژوهش خبر داد و گفت: چند رونمایی اعم از سه نشریه تخصصی جدید و چند اثر در این روزها معرفی خواهد شد.

گفتنی است در این نشست دکتر مرتضی رجوعی، رئیس دانشگاه علوم اسلامی رضوی نیز با معرفی دانشگاه امام رضا(ع) به عنوان پایگاه پژوهشی آستان قدس رضوی، هم‌افزایی علمی بین مؤسسه‌های علمی آستان قدس رضوی و ارتباط تنگاتنگ با بدنه اجرایی فعالیت‌های آستان در بنیاد بهره‌وری و موقوفات، توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان در دانشگاه، حمایت از پژوهش‌های تقاضامحور و حمایت از پژوهش‌های مأموریت‌گرا با هدف رفع نیازهای آستان قدس رضوی را از جمله سیاست‌های کلی این دانشگاه برشمرد.

#### نیمکت زندگی

### توبه را نگذار تا وقت دگر



**رقیه توسلی** | همکارم درددل می‌کند. با حال بد، کلی احساس ندامت دارد. از اینکه میانه خواهر و برادرش را نگرفته و قریب یک سالی می‌شود با هم قهرند. اینکه می‌توانسته میانجیگری کند تا از غرور برادر و لجبازی خواهرش کم شود اما نکرده.

نمی‌دانم چرا با خودم می‌گویم اشکالی ندارد! (آدم است و سبب خوردن، آدم است و اشتباه... حالا دست بجنبان). راننده تاکسی دارد پشت تلفن اعتراف می‌کند که: «مریم» راست می‌گه. سرد و عصبی‌ام و حوصله خودمم ندارم. مهربون نیستم، هشتم همیشه گرو نهمه... راست می‌گه پریروز دستم رو «پویان» بلند شد. نفهمیدم چی شد اما بهش سیلی زدم. دستم ناکار شه الهی.

با خودم می‌گویم آخرین جملات را کاش کسی برساند به گوش پویان. می‌گویم؛ (آدم است و سبب خوردن، آدم است و اشتباه...).

شماره‌اش که روی موبایلم می‌افتد، تپش قلب می‌گیرم. دودلم جواب بدهم یا نه. اما کما فی سابق، راه ارتباطی را نمی‌بندم. می‌آید روی خط و سلام کرده و نکرده شروع می‌کند. به ساعتم که نگاه می‌کنم می‌بینم در کوتاه‌ترین زمان ممکن، هشت تا لیچار بارم می‌کند. بددهانی توی خونش است. عیب‌گویی که خودش همیشه به آن‌ها می‌گوید شوخی. می‌بینم اصلاً برایش مهم نیست صدای من را نمی‌شنود، مهم جملات خودش است که توی هوا شناورند و ضربه می‌زنند مثل شمشیر. شوخی‌هایی که زخمشان کاریست. گوش‌ی را از گوشم فاصله می‌دهم و ماسک را برای چند لحظه برمی‌دارم. کلی اووووووف است که از نفسم بیرون می‌ریزد، سر که می‌چرخانم می‌بینم توی ماشین‌ی زن و مردی در حال جر و بحث‌اند.

غمگین‌تر از دفعات قبل این بار با خودم می‌گویم (آدم است و سبب خوردن، آدم است و اشتباه...) و نمی‌دانم چه می‌شود که همان جا فی‌المجلس برای خودم، فامیلم و زن و شوهر در حال جنگی که دیدم، خیلی طلب آرامش می‌کنم.

#### پی‌نوشت

پیامبر اکرم(ص) می‌فرمایند:

بَابُ التَّوْبَةِ مَقْتُوحٌ

در توبه همیشه باز است.